

Robuuste dakrand is beeldbepalend

Bij het kijken naar het nieuwe paviljoen Hopliedenkade in de Piushaven in Tilburg is de zwaar gedimensioneerde, zwarte dakrand het eerste waar je ogen naartoe trekken. Pas daarna valt de 'glazen doos' op, waarin een restaurant is gehuisvest. Achter de 1,20 meter hoge dakrand ligt een uitkijkplateau met zicht op de oude haven en een dak met een mossedum bedekking en zonnepanelen.

< Het nieuwe paviljoen Hopliedenkade biedt vanaf het uitkijkplateau uitzicht op de oude Piushaven.

Het nieuwe paviljoen heeft buitenwerkse afmetingen van ongeveer 20 x 25 meter, afgekaderd door een zware dakrandconstructie. Door de indeling maakt het paviljoen op verschillende manieren gebruik van de ligging van de pier. Het restaurant, circa 8 x 25 meter, staat in de lengterichting strak aan het water en biedt bezoekers een mooi uitzicht op een deel van de haven. De plaatsing van het private restaurant maakt openbare ruimte vrij om de pier voor publiek toegankelijk te houden. Ruimte die gedeeltelijk niet en deels wel overdekt is en een schuilplaats biedt bij regen. De overkapping wordt gevormd door een plateau

van 10 x 20 meter, dat haaks op het restaurant ligt en daar ook deels het dak van is. Het is via een stalen trap te bereiken en biedt uitzicht op de gehele Piushaven. Plateau en ruimte op maaiveldniveau bieden mogelijkheden om ook nu op allerlei manieren evenementen te organiseren.

UITGANGSPUNTEN

"De vormgeving van het paviljoen is geënt op lokale eigenschappen van de historische haven", aldus Jan Ebbink van

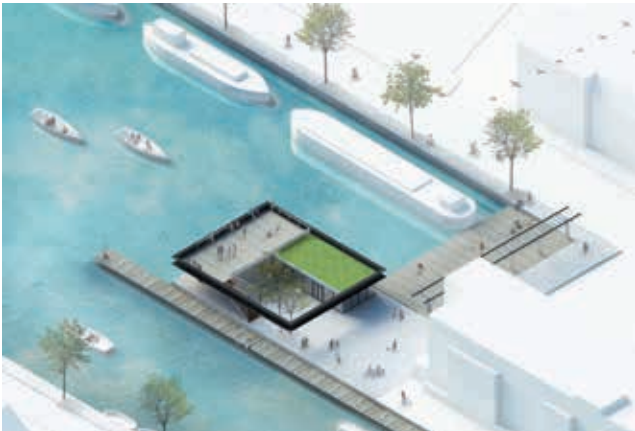
Tekst: Joop Wilschut

Foto's: Stijl Bollaert, Gent (B)

Op de 'oude' middenpier in de Tilburgse Piushaven is een paviljoen verrezen, waarin een combinatie van publieke en private functies zijn verenigd op een belangrijke plek in de stad. De Hopliedenkade werd in vroeger tijden gebruikt voor de graanoverslag en was recenter dé plek waar publieke evenementen georganiseerd werden.

Op één van de hoeken wordt de zware dakrandconstructie niet ondersteund. De momentvastе verbindingen van de knooppunten van de staalconstructie vangen de krachten op.

Artist impression, waarop goed is te zien hoe het paviljoen ligt in de oude haven en hoe het 'dakvlak' is opgedeeld in een uitkijkplateau, een mossedum dak en een (deels) overdekt terras.

Civic Architects. "De logge, zwarte museumschepen en de robuuste bruggen vormen iconische attributen aan het havenpark. De basale hoofdvorm, de stevig gedimensioneerde constructie, de matte zwarte gevelvlakken en de combinatie van staal en hout verwijzen naar de materialen

in de omgeving. In een traject van ontwerpen en bouwen werd een constructieprincipe ontwikkeld, waarbij alle bouwkundige elementen van vloerafscheidings tot zonwering een integraal onderdeel van de constructie werden. Zo is het paviljoen een beeldbepalend onderdeel van de openbare ruimte in de Piushaven geworden."

Het paviljoen is door Civic Architects in samenwerking met Bright Urban Futures ontworpen in opdracht van de Gemeente Tilburg (voor het publieke deel) en van Orion Projectontwikkeling (voor het private deel). Het totale ontwerp betreft het restaurant, het publieke uitkijkdek, het terras en de aanlegsteiger.

CONSTRUCTIEOPBOUW

Het bouwwerk steekt constructief gezien vrij simpel in elkaar. De draagstructuur bestaat uit een staalconstructie van kolommen en liggers, die met momentvastе knoopverbindingen aan elkaar zijn gekoppeld. Stabiliteitswanden ontbreken dus en dat maakt het paviljoen volledig vrij in te delen. De constructie is niet gefundeerd op de historische houten fundering van de oorspronkelijke pier. Het risico op aantasting en ondermijning door de zware staalconstructie was niet ondenkbaar. Daarom zijn de kolommen bewust twee meter naar binnen verplaatst en rusten ze op nieuw gemaakte betonnen poeren.

In totaal gaat het om elf kolommen. In het restaurant in de langsricting staan er acht: twee rijen van vier op een grid van globaal genomen drie bij vier meter. Aan de andere zijde van de pier staan nog twee kolommen om het uitkijkplateau op te vangen en een derde aan de voet van de stalen trap als extra steunpunt voor de zware dakrandconstructie. De overspanning van de twee kolommen onder het plateau naar die van het restaurant bedraagt ruim tien meter. Het niveauverschil tussen terras en uitkijkplateau bedraagt circa drie meter. Om die reden, en vanwege de forse overspanningen, de uitkraging van de dakrandconstructie van twee meter en de eisen aan momentvastе knooppunten, zijn de kolommen en de hoofdliggers uitgevoerd in HEB 300 staalprofielen. De tussenliggers en dwarsliggers van de uitkragende constructies zijn wat minder zwaar: HEB 220. Tot slot de zware dakrand, die een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de draagconstructie en gelijktijdig dienst doet als balustrade voor het uitkijkdek. Deze 'randbalk' is gezet uit een 2500 mm brede en 15 mm dikke staalplaat in de vorm van een C-profiel met een lijfhoogte van 1200 mm en twee haakse flenzen van 650 mm. Om de stabiliteit van zo'n hoog profiel te waarborgen en uitknikken te voorkomen, zijn er op h.o.h.-afstanden van 210 mm in een driehoekige vorm vinnen van 5 mm dik staalplaat in het dakrandprofiel aangebracht. Hoewel deze vinnen constructief bedoeld zijn, hebben ze ongemerkt ook een esthetische functie gekregen. Ze vallen op bij een bepaalde lichtinval.

Een constructief kunststukje, wat een leek niet direct zal opvallen, maar een bouwkundige wel, is dat de dakrandconstructie op één hoekpunt niet ondersteund wordt, maar in twee richtingen vrij uitkraagt: respectievelijk ruim twaalf en tien meter. Het profiel is dus niet alleen om esthetische redenen zo zwaar en hoog.

Onder de dominante dakrandconstructie bevindt zich een restaurant en een terras, dat deels overdekt is.

DAKCONSTRUCTIES

De opbouw van de dakconstructie boven het restaurant is gelijk gehouden aan die van het uitkijkplateau. Ze bestaan uit vuren houten balklagen, 59 x 196 mm, op h.o.h.-afstanden van 420 mm, opgelegd in de stalen profielen van de draagconstructie. Op de houten balken ligt een 18 mm dikke underlayment van platen van 2440 x 1220 mm.

Het plateau is te bereiken via een open stalen trap. Op deze foto zijn ook de driehoekige vinnen in de dakrandconstructie goed te zien.

Detailopname van de hoge, zware dakrand, de zware kolommen en liggers en de houten balklaag.

Ook het dakbedekkingspakket is overal gelijk gehouden. Een isolatielaag van EPS afschotisolatie met een verloop van 16 mm per m¹ en daaroverheen een EPDM dakfolie. Uiteraard zijn er in de constructie ook bouwfysische voorzieningen aangebracht, maar ook deze zijn over het gehele dakoppervlak identiek. Het feit dat het uitkijkplateau bij de overkapping een koude onderkant en als dak van het restaurant een warme onderzijde heeft, heeft niet geleid tot speciale maatregelen. Volgens de architect bleek uit onderzoek dat er geen bouwfysische problemen zouden ontstaan.

De verdere opbouw van het uitkijkplateau bestaat uit regelwerk 19 x 49 mm, waterdicht ingewerkt op de EPDM. Op de regels zijn Waxedwood terrasdelen 19 x 150 mm aangebracht. In een latere fase is op het restgedeelte van het restaurantdak, het deel dat dus niet door het uitkijkdek is afgedekt, nog een mossedum dakbedekking gelegd en een twintigtal zonnepanelen. Dit had nog gunstige consequenties voor de EPC van het bouwwerk: minder dikke isolatie.

GESLAAGD

Het paviljoen is inmiddels in gebruik. Op het plateau was ondanks de koude maanden regelmatig publiek te vinden om te genieten van de Piushaven om daarna iets warm te nuttigen bij de onderliggende horeca. Nog niet op het terras, maar dat zal binnenkort met hogere temperaturen wel beter worden. En dan is het uitzicht op de haven waarschijnlijk ook mooier. De ontwikkeling lijkt geslaagd en alle betrokkenen lijken tevreden. ■

Het uitkijkplateau is aan de binnenzijde afgeschermd met een stalen hekwerk. Op de achtergrond de Piushaven.

PAVILJOEN HOPLIEDENKADE TILBURG

OPDRACHTGEVER: GEMEENTE TILBURG (PUBIEK VERBLIJFSGEBIED) EN ORION PROJECTONTWIKKELING, LAGE MIERDE (HORECA)
ARCHITECT: CIVIC ARCHITECTS EN BRIGHT URBAN FUTURES, AMSTERDAM
CONSTRUCTEUR: ARCHIMEDES BOUWADVIES, EINDHOVEN
HOOFDAANNEMER: BAM BOUW EN TECHNIEK REGIO ZUID, EINDHOVEN
STAALCONSTRUCTIE: JANSSEN LASTECHNIEKEN, WIJCHEN

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl